

POSUDEK

oponenta na bakalářskou práci

Jméno a příjmení studenta: Vilém Skopal

Téma bakalářské práce: Buddhismus jako reformní hnutí? Analýza západního paradigmatu

Oponent práce: Nora Melnikova

Cílem práce bylo analyzovat, jak vybraní čeští badatelé interpretují raný „buddhismus“ jako reformní hnutí stavějící se proti bráhmanské ortodoxii a Buddhu jako náboženského a sociálního reformátora. Autor si za tímto účelem vybral deset českých myslitelů. Práce sestává z úvodu, kapitoly o teoretických východiscích práce, kapitoly analyzující interpretace jednotlivých badatelů a závěru.

Kapitola o teoretických východiscích vychází téměř výlučně z díla S. N. Bálagangádhary „The Heathen in His Blindness“ kromě podkapitolky o konceptu buddhismu (s. 19), která vychází z díla P. C. Almonda „The British Discovery of Buddhism“. Autor v zásadě porozuměl základním myšlenkám obou děl, které využívá pro svou práci, a při následující analýze s nimi dokázal vhodným způsobem pracovat. Až na výjimky (s. 23: „Tím se také znesnadňuje mluvit o Buddhovi jako o náboženském reformátorovi... Zdá se pravděpodobnější, že jím Buddha nebyl...“ přičemž autor zároveň na s. 38 uvádí, že „koncept reformátora je závislý na evropských dějinách“) je ve své práci konsistentní. Co se týče analytické části, je poměrně zdařile zpracována, autor však neuvádí kritéria výběru myslitelů, jejichž díla analyzuje, a také zcela chybí jakékoliv informace o nich. Jedním z důležitých prvků práce je kritika konceptu tzv. kastovního systému (s. 17, 27, 34), tu však autor nikde nerozebírá a nevysvětluje, proč je tento koncept problematický. Tvrdí pouze, že „podle této teorie bylo (a stále je) v Indii společenské uskupení rozděleno do čtyř vrstev obyvatelstva“ (s. 17), aniž by se zmínil o tom, kde tuto představu získal a co znamená; doplňuje ji pouze nejasným tvrzením o tom, že „s jednotlivými postaveními ve společnosti zdá se souvisí také majetek“ (tamtéž), nebo kastovní systém velmi vágně označuje za „společenské rozvrstvení“.

Nedostatkem práce jsou především nejasné formulace a nepodložená tvrzení. Není jasné, co například znamená výraz „východní vědomí“ (s. 14) či věty jako „morálka je pravděpodobně spojena s křesťanstvím“, s. 30; „etika, podobně morálce, je evropského původu a existuje tedy možnost jejího ovlivnění křesťanstvím“ (s. 41); „do interpretací vnáší svá předporozumění, aby podpořily jeho předpoklady“ (s. 63); „Buddhovo učení nesouhlasí s tradicí bráhmaňů“ (co se myslí „tradicí bráhmaňů“? s. 63); „a už vůbec nelze tvrdit, že odmítal kastovní systém, jelikož pravdivost této teorie se zdá déle neudržitelná“ (o jakou

teorii jde? s. 63).)? „Již samotná myšlenka o jednotném vývoji tohoto náboženství je založena na evropské teorii o vývoji náboženství“ (s. 70) – o jakou teorii se jedná?

Nepodložených tvrzení v textu nalezneme rovněž hojnost; v úvodu není zřejmé, z čeho autor usuzuje, že autoři staroindickou literaturu chápou jako posvátné texty (s. 9). Není jasné, z čeho autor vyvozuje, že na vrcholu evropské společnosti stála autorita církve (s. 17), ani jak z toho, že „podle křesťanství dal Bůh náboženství všem“ vyplývá, že „všude tedy musí být také instituce podobná církvi“ (s. 18). Tvrzení, že po uspokojení materiálních požadavků společnosti již „nebude potřeba žádné nadstavby“ (s. 61) svědčí o velmi povrchním porozumění hlavním myšlenkám marxismu. Není rovněž nikde vysvětleno, jaká meditační praxe má být založena na Čtyřech ušlechtilých pravdách (s. 63).

Další chyby svědčí o nedostatečné péči věnované konečné úpravě textu. Jedná se především o stylistiku (např. nevhodné použití „díky tomu“ místo „kvůli tomu“, s. 13; slovosled např. ve větě „jen náboženské odpovědi také dostáváme“, s. 21; „bouřící se stávajícím hodnotám“, s. 22; „že by bylo nutné se tímto problémem nyní podrobně rozvádět“, s. 27; „všechno je prázdné vlastní podstaty“, s. 28; „rovněž mu vložilo univerzální charakter, na jehož stejném principu křesťanství stojí“, s. 28; „Buddha hlásil učení“, s. 30; „on měl učit, že komukoliv dávání almužny jsou prospěšné“, s. 38, atd.). V práci se často vyskytují i chyby a nejasnosti v překladech (např. „klasifikováním jich“ místo „jejich klasifikováním“, s. 15; „měl něco málo do činění“, s. 17; nepřesné a nejasné překlady P. C. Almonda na s. 19 - 21).

Gramatické chyby rovněž nejsou v práci výjimkou („přijmuli“ místo „přijali“, s. 13; „otázky měli“, s. 19; „na základě textů shromážděnými“, s. 20; „obsahující, podle jejich kritérií předpisy“, s. 20; „měl se postavit ,kastovnímu systém' drženého bráhmany“, s. 31, atd.). Často se rovněž objevují anglicismy, např. spočívající v nadužívání zájmeného podmětu v češtině, např. „oni hledali“ (s. 20), „on však nepopíral“ (s. 29), „on již nemá být“, s. 30, či v konstrukci věty („Tím se také znesnadňuje mluvit o Buddhovi jako o náboženském reformátorovi“, s. 23), pravděpodobně i ve výrazu „kastovní systém držený bráhmany“ (např. s. 29, 31). Občas se objevují i překlepy („namůžeme“ místo „nemůžeme“, s. 17; „vlažil“ místo „vložil“, s. 28, „on však nepopíral“ bez prvních uvozovek, s. 29; „Mášova interpretace... je ovlivněno“, s. 31, atd.).

Autor se dopustil i chyby v přepise (správně Gósála Mankhalíputta) a v pádě (*bhagavatá* místo *bhagaván*); z nejasného důvodu používá nominativ *nibbánó*, přičemž všechna ostatní slova v indických jazycích uvádí ve tvaru kmene. Počáteční písmena rovněž nejsou autorovou silnou stránkou (orient, s. 12; tipitaka, s. 14; Orientalizace, s. 14; západ, s. 15; Buddhismus, s. 19; východě, s. 20;), bhikkhové místo bhikkuové (s. 14), atd.

Celkově však lze říci, že práce má jasně formulovaný záměr, metodu a materiál, s nímž pracuje, a i přes četné formální nedostatky a občasná nejasná tvrzení, zjednodušování a ukvapené závěry je velmi dobře a inteligentně zpracovaná a je za ní vidět množství poctivé práce. Vzhledem k tomu, že se jedná o bakalářskou práci, navrhuji ohodnocení „výborně mínus“.

NOFA MEVNÍKOVÁ

